

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเป็นประเทศกำลังเร่งรัดพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และอุตสาหกรรม การพัฒนาประเทศจะมีประสิทธิภาพเพียงใดขึ้นอยู่กับคุณภาพของประชากร ถ้าประชากรมีคุณภาพดีจะส่งผลดีถึงการพัฒนาประเทศ ปัญหาที่ประเทศกำลังเผชิญอยู่ในขณะนี้คือการพัฒนาคนยังไม่สามารถสนับสนุนการพัฒนาประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร คุณภาพชีวิตของคนในสังคมไทยได้รับความกระทบกระเทือนจากการเปลี่ยนแปลงจากสังคมชนบทไปเป็นสังคมเมือง ดังนั้นในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่เจ็ด พ.ศ. 2535-2539 รัฐบาลจึงกำหนดนโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยให้ความสำคัญกับการเพิ่มคุณภาพของคนในชนบทให้มีความรู้ และการศึกษา สามารถเป็นผู้ประกอบการหรือดำเนินการในด้านธุรกิจได้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2535) ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่แปด พ.ศ. 2540-2544 ได้เน้นเรื่องการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เช่นกัน โดยปรับแนวคิดมาเน้นคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา เพราะคนเป็นปัจจัยชี้ขาดความสำเร็จของการพัฒนาในทุกเรื่อง โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อเสริมสร้างศักยภาพของคนทุกคนทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา ให้มีสุขภาพพลานามัยแข็งแรง มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการประกอบอาชีพ และสามารถปรับตัวให้ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการปกครอง ที่เกิดขึ้นได้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2539)

ลักษณะของสังคมไทยในปัจจุบันอยู่ในยุคของการผสมผสานทั้งความเป็นสังคมเกษตร สังคมอุตสาหกรรม และกำลังเข้าสู่ยุคข่าวสารข้อมูลหรือสังคมสารนิเทศ (เสนห์ จามริก, 2536) ข่าวสารข้อมูลหรือสารนิเทศเป็นสิ่งสำคัญต่อการดำรงชีวิต ช่วยแก้ปัญหาชีวิตและช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน (Bunch, 1982) ประชาชนไทยส่วนใหญ่อาศัยอยู่แถบชนบท มีอาชีพเกษตรกรรม และเนื่องจากการพัฒนาของสังคมเมืองเป็นไปอย่างรวดเร็วทำให้การดำรงชีวิตของชาวชนบทล้าสมัย ขาดการศึกษาที่เพียงพอและเหมาะสม ทำให้ขาดความรู้ในการเข้าถึงแหล่งสาร

นิตะต่าง ๆ (Karnmanee Suckcharoen, 1991) การเข้าถึงแหล่งสารนิเทศของประชาชนแต่ละคนทำได้ไม่เท่าเทียมกัน คนที่มีรายได้น้อยจะเสียเปรียบคนที่มีความรู้และมีการศึกษาสูงกว่า (Kempson, 1986) นอกจากนี้การอยู่ห่างไกลจากแหล่งสารนิเทศยังเป็นอุปสรรคอีกประการหนึ่ง ยิ่งไกลตัวเมืองมากเท่าไร การรับข้อมูลข่าวสาร ความรู้ต่าง ๆ ยิ่งมีปัญหาอุปสรรค และได้รับน้อยลงจนบางแห่งไม่ได้รับสารนิเทศเลย การขาดหรือไม่ได้รับสารนิเทศเป็นปัญหาสำคัญในการพัฒนาประเทศ เพราะสารนิเทศเกี่ยวข้องกับผลผลิตทางปัญญาของประชาชน สารนิเทศจึงเป็นหัวใจของการพัฒนาบุคคล ซึ่งช่วยขัดเกลา เพิ่มพูนความรู้ ปัญญา สร้างกระบวนการรับรู้ วิจารณญาณและพฤติกรรมอันเป็นผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและการพัฒนาประเทศ (เรณู เปียชื่อ, 2528)

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับงานสารนิเทศเพื่อชุมชน ช่วยการพัฒนาคุณภาพชีวิตและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มีทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน หน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ หน่วยงานที่รับผิดชอบงานพัฒนาชนบท 8 กระทรวง ประกอบด้วย กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม และกระทรวงกลาโหม และหน่วยงานเสริม 2 หน่วยงาน คือสำนักงานอัยการสูงสุดและการกีฬาแห่งประเทศไทย (สำนักงานคณะกรรมการการนโยบายกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น, 2539) ส่วนหน่วยงานภาคเอกชนที่มีบทบาทในการพัฒนาชนบท มีแนวทางการพัฒนา การดำเนินงาน วิวัฒนาการ อุดมการณ์ วัตถุประสงค์ และกลุ่มเป้าหมายแตกต่างกันมาก รูปแบบการดำเนินงานในการบริหารงานพัฒนาชนบทจึงมีความหลากหลาย หน่วยงานภาคเอกชนสามารถจำแนกออกได้ 3 ประเภท คือองค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรธุรกิจ และองค์กรสาธารณประโยชน์ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2535)

กานต์มณี สักดิ์เจริญ (Karnmanee Suckcharoen, 1991) กล่าวว่าสถาบันบริการสารนิเทศที่สนองความต้องการของชุมชนชนบท คือ ห้องสมุดประชาชน โรงเรียน บ้านอาสาสมัครหรือบ้านของผู้นำหมู่บ้าน วัดและห้องสมุดวัด สำนักงานเกษตร และสำนักงานสาธารณสุข สอดคล้องกับ จรรย์ จันทลักษณ์ (2528) ซึ่งกล่าวว่า แหล่งรวมและเผยแพร่ข่าวสารระดับชนบทคือ วัดและโรงเรียนประจำหมู่บ้าน จากการศึกษาของ อรวรรณ สร้อยคำ (2536) พบว่าสถานที่ดำเนินงานเผยแพร่สารนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของหน่วยงานรัฐ 4 กระทรวงหลักในจังหวัดมหาสารคาม ที่หัวหน้าหน่วยงานรัฐระดับจังหวัด และระดับอำเภอใช้มาก คือ ที่สำนักงาน และที่บ้านผู้ใหญ่บ้าน ดังนั้นหน่วยงานของรัฐในแต่ละจังหวัดจึงควรกระจายและดำเนินงานสารนิเทศเพื่อชุมชนชนบทไว้ตามแหล่งต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น เพื่อให้ประชาชนในทุกพื้นที่ และทุกจังหวัดได้รับสารนิเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างทั่วถึง

จังหวัดสมุทรสาครมีแผนปฏิบัติการพัฒนาจังหวัดสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่เจ็ด พ.ศ. 2535-2539 ในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยกำหนดเป็นโครงการเผยแพร่ความรู้ให้กับประชาชนในท้องถิ่นตามลักษณะความรับผิดชอบของหน่วยงาน จากรายงานคุณภาพชีวิตของคนไทย ปี 2537 ของกรมการพัฒนาชุมชน จังหวัดสมุทรสาครมีครัวเรือนร้อยละ 99 ได้รับข่าวสารครบทุกเรื่อง (กรมการพัฒนาชุมชน, 2538) คือ ข่าวสารด้านการประกอบอาชีพด้านการตลาด (การซื้อขายผลผลิต) ด้านอาหารการกิน ด้านสุขภาพอนามัย ด้านกฎหมายที่ควรรู้ และข่าวสารบ้านเมือง (กรมการพัฒนาชุมชน, 2535) จากตัวเลขดังกล่าวแสดงว่าจังหวัดสมุทรสาครมีการปฏิบัติงานสารนิเทศเพื่อชุมชนชนบทอย่างกว้างขวาง ทำให้ครัวเรือนส่วนใหญ่ได้รับสารนิเทศอย่างทั่วถึง ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงศึกษา งานสารนิเทศเพื่อชุมชนชนบทของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนในจังหวัดสมุทรสาคร เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงงานสารนิเทศเพื่อชุมชนชนบทในจังหวัดอื่น ๆ ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนในประเทศได้รับข้อมูลข่าวสาร เพื่อใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา

1. สภาพงานสารนิเทศเพื่อชุมชนชนบทของหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนทั้งแหล่งสารนิเทศทางการ และแหล่งสารนิเทศไม่เป็นทางการ ในด้าน
 - 1.1 นโยบายหรือวัตถุประสงค์ด้านสารนิเทศเพื่อชุมชนและขอบเขตหน้าที่ของหน่วยงานสารนิเทศเพื่อชุมชน
 - 1.2 บุคลากรที่รับผิดชอบงานสารนิเทศเพื่อชุมชน
 - 1.3 การจัดเก็บสารนิเทศเพื่อชุมชน ได้แก่ ระบบการจัดเก็บ และเนื้อหาของสารนิเทศ
 - 1.4 การจัดกิจกรรม การบริการ ลักษณะของสารนิเทศที่เผยแพร่ และสื่อที่ใช้ในการเผยแพร่สารนิเทศเพื่อชุมชน
2. กลุ่มผู้ใช้แหล่งสารนิเทศ ได้แก่ นักเรียน นิสิต นักศึกษา ข้าราชการ แม่บ้าน เกษตรกร ชาวประมง ผู้มีอาชีพรับจ้าง เจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน หน่วยงานเอกชน
3. ปัญหาและอุปสรรคในงานสารนิเทศเพื่อชุมชนชนบทของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน จังหวัดสมุทรสาคร

สมมติฐาน

หน่วยงานภาครัฐ จังหวัดสมุทรสาครที่เกี่ยวข้องกับงานสารนิเทศเพื่อชุมชนชนบทที่เป็นแหล่งสารนิเทศทางการ ปฏิบัติงานด้านระบบการจัดเก็บ เนื้อหาสารนิเทศที่จัดเก็บ การจัดกิจกรรม การบริการ และสื่อที่ใช้ในการเผยแพร่ ต่างจาก แหล่งสารนิเทศไม่เป็นทางการ หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เป็นแหล่งสารนิเทศไม่เป็นทางการ **ส่วนใหญ่** จัดเก็บสารนิเทศเฉพาะด้าน ด้วยระบบที่ประยุกต์ขึ้นใช้เอง กิจกรรมที่จัด **มาก** คือการฝึกอบรม การบริการที่จัด **มาก** คือให้คำแนะนำปรึกษา สื่อที่ใช้ **มาก** คือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานและผู้นำชุมชน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ประเภทของหน่วยงาน

1.1 แหล่งสารนิเทศทางการ หมายถึง หน่วยงานที่มีงานบริการสารนิเทศเป็นงานหลัก ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

1.2 แหล่งสารนิเทศไม่เป็นทางการ หมายถึง หน่วยงานที่ไม่มีงานบริการสารนิเทศแก่ประชาชนเป็นงานหลัก แต่สามารถให้สารนิเทศบางอย่างที่ประชาชนต้องการได้

2. นโยบายหรือวัตถุประสงค์ และขอบเขตหน้าที่ด้านสารนิเทศเพื่อชุมชน

3. ระบบการจัดเก็บ ได้แก่ ระบบทศนิยมดิวอี้ ระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน ระบบหัวเรื่อง ระบบเลขทะเบียน และระบบที่ประยุกต์ขึ้นใช้เอง

4. เนื้อหาของสารนิเทศ ได้แก่ การบริหาร การพัฒนาชุมชน การเกษตร ดิน ป่าไม้ การประมง การเลี้ยงสัตว์ แรงงาน สาธารณสุข การศึกษา การพาณิชย์ และอุตสาหกรรม

5. การจัดกิจกรรม หมายถึง งานที่กระตุ้นชักจูงให้ประชาชนสนใจสารนิเทศเพื่อชุมชนที่แหล่งสารนิเทศจัดไว้ ซึ่งมีระยะเวลาไม่แน่นอน กำหนดขึ้นเป็นครั้งคราว ได้แก่ การจัดนิทรรศการ การเล่านิทาน การฝึกอบรม การสาธิตและการทดลอง การประชุม การจัดประกวด การจัดงานวันนัดพบแรงงาน การจัดฉายภาพยนตร์ การจัดฉายสไลด์ การจัดฉายวีดิทัศน์ ทัศนศึกษา และการบรรยาย

6. การบริการ หมายถึง งานที่จัดไว้ให้ประชาชนที่เข้ามาใช้แหล่งสารนิเทศ กำหนดระยะเวลาให้บริการไว้แน่นอนและต่อเนื่อง ได้แก่ บริการการอ่าน บริการยืม-คืน บริการยืมระหว่างห้องสมุดหรือระหว่างหน่วยงาน บริการแจกเอกสารแนะนำและแผ่นพับ บริการแจกพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ บริการถ่ายสำเนา บริการโทรสาร บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า บริการให้คำแนะนำปรึกษาโดยตรง บริการแนะนำผู้รู้และผู้เชี่ยวชาญให้กับชาวบ้าน บริการให้คำแนะนำ

ปรึกษาทางโทรศัพท์ ทางจดหมาย บริการรวบรวมและจัดทำบรรณานุกรม จัดมุมการอ่าน บริการห้องสมุดเคลื่อนที่และบริการหน่วยเคลื่อนที่ และบริการเสียงตามสายและหอกระจายข่าว

7. ลักษณะของสารนิเทศที่เผยแพร่ ได้แก่ สถิติข้อมูล ข่าว ความรู้ ภาพ กฎและระเบียบ

8. สื่อที่ใช้ในการเผยแพร่ หมายถึง ตัวกลางที่ช่วยให้ประชาชนเข้าถึงสารนิเทศได้อย่างทั่วถึง ได้แก่ จุลสาร แผ่นพับ สติกเกอร์ ภาพโฆษณาหรือโปสเตอร์ แผ่นปลิว กระดานข่าว ป้ายประกาศ สิ่งพิมพ์ที่หน่วยงานผลิตขึ้นแจก หนังสือพิมพ์ หอกระจายข่าว วิทยุ วิทยุสื่อสาร โทรทัศน์ ภาพยนตร์ วิดีทัศน์ สไลด์ แผ่นใส เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานและสมาชิกของกลุ่ม ชมรม และสมาคม ผู้นำชุมชน กลุ่ม ชมรม และสมาคม

9. กลุ่มผู้ใช้แหล่งสารนิเทศ ได้แก่ นักเรียน นิสิต นักศึกษา ข้าราชการ แม่บ้าน เกษตรกร ชาวประมง ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ผู้มีอาชีพรับจ้าง เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานและสมาชิกของกลุ่ม หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งศึกษางานสารนิเทศเพื่อชุมชนชนบทของหน่วยงานภาครัฐ (ยกเว้นกระทรวงกลาโหมและการกีฬาแห่งประเทศไทยเพราะยังไม่มีแผนปฏิบัติการพัฒนาจังหวัดของหน่วยงานดังกล่าวในบึงบประมาณ 2538) และภาคเอกชน จังหวัดสมุทรสาคร ที่มีหน่วยงานตั้งอยู่ในจังหวัดสมุทรสาคร รวมจำนวน 58 แห่ง

ประชากรที่วิจัยครั้งนี้มี 2 กลุ่ม

1. แหล่งสารนิเทศทางการ จำนวน 17 แห่ง
2. แหล่งสารนิเทศไม่เป็นทางการ จำนวน 41 แห่ง

1. แหล่งสารนิเทศทางการ หมายถึง หน่วยงานที่ปฏิบัติงานบริการสารนิเทศเป็นงานหลัก ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการ กรมการศึกษานอกโรงเรียน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 17 แห่ง ดังนี้

1.1 ห้องสมุดประชาชน จำนวน 3 แห่ง ได้แก่

- 1) ห้องสมุดประชาชนตำบลบ้านบ่อ อำเภอเมือง
- 2) ห้องสมุดประชาชนอำเภอกระทุ่มแบน

3) ห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" อำเภอบ้านแพ้ว

1.2 ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในจังหวัดสมุทรสาครมีจำนวนทั้งหมด 99 แห่ง กลุ่มตัวอย่างได้จากการจัดระดับของศึกษานิเทศก์ โดยเป็นที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านที่อยู่ในเกณฑ์ระดับดี จำนวน 14 แห่ง

- 1) ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านบ้านนาโคก หมู่ที่ 2 ตำบลนาโคก อำเภอเมือง
- 2) ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านบ้านกาหลง หมู่ที่ 8 ตำบลกาหลง อำเภอเมือง
- 3) ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านบ้านบ่อ หมู่ที่ 1 ตำบลบ้านบ่อ อำเภอเมือง
- 4) ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านบ้านบ่อ หมู่ที่ 9 ตำบลบ้านบ่อ อำเภอเมือง
- 5) ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านบ้านชีผ้าขาว หมู่ที่ 2 ตำบลท่าจีน อำเภอเมือง
- 6) ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านบ้านจวงษ์ หมู่ที่ 1 ตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมือง
- 7) ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านบ้านท่าทราย หมู่ที่ 3 ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง
- 8) ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านบ้านท่าทราย หมู่ที่ 6 ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง
- 9) ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านบ้านบางกระเจ้า หมู่ที่ 4 ตำบลบางกระเจ้า อำเภอเมือง
- 10) ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านบ้านบางหญ้าแพรก หมู่ที่ 4 ตำบลบางหญ้าแพรก อำเภอเมือง
- 11) ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านกลุ่มอาสาพัฒนา หมู่ที่ 4 ตำบลท่าไม้ อำเภอกระทุ่มแบน
- 12) ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านบ้านคลองมะเดื่อ หมู่ที่ 6 ตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกระทุ่มแบน
- 13) ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านบ้านบางยาง หมู่ที่ 1 ตำบลบางยาง อำเภอกระทุ่มแบน
- 14) ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านบ้านหนองบัว หมู่ที่ 2 ตำบลหนองบัว อำเภอบ้านแพ้ว

2. แหล่งสารสนเทศไม่เป็นทางการ หมายถึง หน่วยงานที่ไม่ได้ปฏิบัติงานบริการสารนิเทศเป็นงานหลัก แต่สามารถให้สารสนเทศบางอย่างที่ผู้ใช้ต้องการได้มีจำนวน 41 แห่ง ดังนี้

2.1 ภาครัฐ จำนวน 29 แห่ง ได้แก่

- 1) กระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง ที่ว่าการอำเภอเมือง
- 2) กระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง ที่ว่าการอำเภอบ้านแพ้ว
- 3) กระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง ที่ว่าการอำเภอกระทุ่มแบน
- 4) กระทรวงมหาดไทย กรมการพัฒนาชุมชน สำนักงานพัฒนาชุมชน
จังหวัด
- 5) กระทรวงมหาดไทย สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท สำนักงานเร่งรัด
พัฒนาชนบทจังหวัด
- 6) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานเกษตร
จังหวัด
- 7) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานเกษตร
อำเภอเมือง
- 8) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานเกษตร
อำเภอบ้านแพ้ว
- 9) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานเกษตร
อำเภอกระทุ่มแบน
- 10) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมประมง สำนักงานประมงจังหวัด
- 11) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมประมง สำนักงานประมงอำเภอ
เมือง
- 12) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมประมง สำนักงานประมงอำเภอบ้าน
แพ้ว
- 13) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมประมง สำนักงานประมงอำเภอ
กระทุ่มแบน
- 14) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมพัฒนาที่ดิน สถานีพัฒนาที่ดิน
จังหวัด
- 15) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมป่าไม้ สำนักงานป่าไม้จังหวัด
- 16) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมปศุสัตว์ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด
- 17) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
สำนักงานเขตเศรษฐกิจการเกษตรที่ 17
- 18) กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม สำนักงานปลัดกระทรวง
สำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัด

19) กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม สำนักงานประกันสังคม
สำนักงานประกันสังคมจังหวัด

20) กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม กรมประชาสัมพันธ์ ที่ทำการ
ประชาสัมพันธ์จังหวัด

21) กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรง
งาน สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัด

22) กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม กรมการจัดหางาน สำนักงาน
จัดหางานจังหวัด

23) กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานปลัดกระทรวง สำนักงานสาธารณสุข
จังหวัด

24) กระทรวงศึกษาธิการ กรมสามัญศึกษา สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด

25) กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่ง
ชาติ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

26) กระทรวงศึกษาธิการ กรมการศึกษานอกโรงเรียน ศูนย์การศึกษานอก
โรงเรียนจังหวัด

27) กระทรวงพาณิชย์ สำนักงานปลัดกระทรวง สำนักงานพาณิชย์จังหวัด

28) กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานปลัดกระทรวง สำนักงานอุตสาหกรรม
กรมจังหวัด

29) สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานอัยการจังหวัด

2.2 ภาคเอกชน จำนวน 12 แห่ง ได้แก่

1) หอการค้าจังหวัด อำเภอเมือง

2) สภาอุตสาหกรรมจังหวัด อำเภอเมือง

3) ชมรมผู้ประกอบการอุตสาหกรรมอ้อมน้อย อำเภอเมือง

4) สมาคมการประมงจังหวัดสมุทรสาคร อำเภอเมือง

5) กลุ่มเกษตรกรทำสวนบางยาง อำเภอกระทุ่มแบน

6) กลุ่มเกษตรกรทำสวนบ้านแพ้ว อำเภอบ้านแพ้ว

7) กลุ่มเกษตรกรทำสวนโรงเข้ อำเภอบ้านแพ้ว

8) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรอำเภงพัฒนา อำเภอบ้านแพ้ว

9) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหลักสาม อำเภอบ้านแพ้ว

10) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรยกกระบัตร์รุ่งเรือง อำเภอบ้านแพ้ว

11) กลุ่มยุวเกษตรกรเจ็ดริ้วพัฒนา อำเภอบ้านแพ้ว

12) กลุ่มยุวเกษตรกรคลองกพัฒนา อำเภอบ้านแพ้ว

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวิธีการดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารต่าง ๆ ได้แก่ หนังสือ ตำรา วารสาร วิทยานิพนธ์ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเอกสารอัดสำเนาของหน่วยงาน
2. ศึกษาเบื้องต้น (Pilot study) เพื่อทราบจำนวนหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับงานสารนิเทศเพื่อชุมชนชนบท จังหวัดสมุทรสาครที่แท้จริง โดยการสอบถามจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง คือ นายอำเภอ เกษตรจังหวัด ปลัดอำเภอ ประมงจังหวัด อุตสาหกรรมจังหวัด และศึกษานิเทศก์ และศึกษาจากเอกสารสิ่งพิมพ์ของหน่วยงาน
3. กลุ่มตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้มีจำนวน 58 คน ประกอบด้วย
 - 3.1 หัวหน้าบรรณารักษ์หรือบรรณารักษ์ที่ปฏิบัติงานและรับผิดชอบห้องสมุดประชาชน จำนวน 3 คน คือ

1) ห้องสมุดประชาชนตำบลบ้านบ่อ อำเภอเมือง	1 คน
2) ห้องสมุดประชาชนอำเภอกะทู้ม้าน	1 คน
3) ห้องสมุดประชาชน 'เฉลิมราชกุมารี' อำเภอบ้านแพ้ว	1 คน
 - 3.2 ประธานหรือกรรมการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน จำนวน 14 คน
 - 3.3 หัวหน้าหน่วยงานหรือบุคลากรผู้รับผิดชอบงานสารนิเทศเพื่อชุมชนชนบทภาครัฐ จำนวน 29 คน และภาคเอกชน จำนวน 12 คน
4. ศึกษางานสารนิเทศเพื่อชุมชนชนบทของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน จังหวัดสมุทรสาคร โดยการสัมภาษณ์ คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ประกอบด้วย
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลโดยทั่วไปของหน่วยงาน
 - ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับ
 - การจัดกิจกรรม การบริการ ลักษณะของสารนิเทศที่เผยแพร่ และสื่อที่ใช้ในการเผยแพร่
 - กลุ่มผู้ใช้แหล่งสารนิเทศ
 - ปัญหาและอุปสรรคในงานสารนิเทศเพื่อชุมชนชนบท
5. วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแตกต่างทางสถิติ (t-test)
6. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นแนวทางในการร่วมมือกัน แก้ไขปัญหางานสารนิเทศเพื่อชุมชนชนบทระหว่างแหล่งสารนิเทศทางการและแหล่งสารนิเทศไม่เป็นทางการของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน
2. เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุง งานสารนิเทศเพื่อชุมชนชนบทของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนในจังหวัดอื่น ๆ ให้ได้ประโยชน์สูงสุดกับกลุ่มผู้ใช้แหล่งสารนิเทศในจังหวัดนั้น ๆ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย